

MOLLA E ADAMIT

dramë nga
FADIL HYSAJ

FADIL HYSAJ

MOLLA E ADAMIT

(DRAMË SURREALISTE)

FADIL HYSAJ

MOLLA E ADAMIT

(dramë surrealiste)

Koloma: **Dramë bashkëkohore**

Redaktor: **Arian Krasniqi**

Korrektore: **Jerida Kulla**

Kopertina: **Ujkan Hysaj**

Design & Layout: **ORBIS, Prizren**

Ky libër është i formatit eBook.

Botimet Filozofia Urbane

ISBN: 978-9951-641-39-5

Prishtinë, 2013

www.filozofiaurbane.com

www.librariaelektronike.com

PERSONAZHET

ADAMI; KUSHTRIMI

EVA

KLOUNI

I PAFTUARI, MYSAFIRI ME UNIFORMË

BACI I MADH, POLITIKANI AMBICIOZ

EKSPERTI OPTIMIST

DIJETARËT: I II III IV

MIKU VOKER

BABA PRANË OXHAKUT,

PORTIERI, ARIXHIU; PATOLOGU; PUNËTORI I SKENËS;

GJYKATËSI ME ÇEKAN,

(Drama i kushtohet aktorit të ndjerë Istref Begollit)

PROLOGU

(Në prapavijë të skenës burra dhe gra të veshur me kostume solemne vallëzojnë në mënyrë të shfrenuar.

Një dritë purpuri përshkon qiellin e skenës.

Të pranishmit përnjëherë ndalojnë vallëzimin dhe shikojnë qiellin.

Lart shihen Adami dhe Eva, si sillen nëpër hapësirën mbi skenë, të lidhur për njëri-tjetrin..)

EVA: Kush janë ata poshtë?

ADAMI: Njerëz janë, shpirt.

EVA: Pse i kanë ngritur kokat dhe na shikojnë?

ADAMI: Presin rënien tonë, shpirt...

EVA: Rënien tonë?!

ADAMI: Po, shpirt...

EVA: *(i shtangen krahët)* Oh krahët, krahët...! Nuk i lëviz dot krahët...!

ADAMI: Mbaju për mua!

EVA: Oh zot! Unë po bie...!

ADAMI: Mbaju për mua!

(Dhe në fund bien në skenë si në një humnerë)

AKTI I PARË

SKENA 1

(Dy punëtorë të skenës e sjellin në skenë Kushtrimin, e shtrirë në një shtrat lëvizës spitali. Patologu bën një raport në tavolinën e tij të punës. Pas pak hyn në skenë një grup ekspertësh. Njëri prej tyre bën një fotografi me një aparat të vjetër).

MIKU VOKER: Si është puna e tij?

PATOLOGU: Sa e sa herë i pushon tërësisht zemra dhe në mushkëritë e tij konstatojmë mungesë ajri, por, para se ta dërgojmë në morg, ai sërish këndellet. Të sëmurët kanë nisur e po ikin nga spitali. Kanë frikë prej tij.

MIKU VOKER: Pse kanë frikë?

PATOLOGU: Mendojnë se është vampir...

(Kushtrimi shikon me trishtim të pranishmit rreth shtratit të tij)

EKSPERTI OPTIMIST: Thuaj këtij xhaxhit si e ke emrin?

KUSHTRIMI: Kushtrim.

MIKU VOKER: Po mbiemrin, i dashur?

KUSHTRIMI: Kastrati.

MIKU VOKER: Pse thoni se ka amnezi?

EKSPERTI OPTIMIST: Nganjëherë nuk e di as emrin e vet e nganjëherë...

MIKU VOKER: Thuaje edhe një herë emrin?

KUSHTRIMI: Adam!

MIKU VOKER: Adam?!

EKSPERTI OPTIMIST: Por pak më parë the Kushtrim. Si tash Adam?

KUSHTRIMI: Atëherë kisha flatra e tash më nuk kam ...

MIKU VOKER: Ç'ka ndodhi me flatrat e tua Adam?

KUSHTRIMI: Isha rënduar shumë dhe nuk ma mbanin dot peshën. Nuk munda të fluturoj më dhe rashë poshtë. *(me vaj në fyt)* Jam i pikëlluar. Dëshiroj të vdes...

MIKU VOKER: Nuk duhen marrë gjërat me pesimizëm, Kushtrim. Gjithmonë gjendet rrugëdalje.

(Eksperti shënon në laptopin e tij atë që flet dhe bën Kushtrimi. Ndërkohë Kushtrimi ngrihet nga shtrati dhe kërkon diçka nëpër skenë. Në mesin e disa mollëve të shpërndara gjen një dardhë)

KUSHTRIMI: Po... ishte dardhë.. Dardhë me bisht...

MIKU VOKER: Dardhë me bisht?

KUSHTRIMI: Dardha... Dardhishta... Dardhania... Dardanele... Danub...

(Kushtrimi ia heq bishtin dardhës dhe e ha. Dardha i ngel në fyt dhe gati ia zë frymën...)

KUSHTRIMI: Hë... Dardhë kakiçe

MIKU VOKER: Vazhdoni zoti Kushtrim!

KUSHTRIMI: Zoti... Zoti i fisit....Zoti i shtëpisë.. Zoti i arës... Zoti i farës ... O hajde mirë se të ka sjellë Zoti... Gabim... Nuk duhet të lihej porta hapur...

EKSPERTI OPTIMIST: Si the Kushtrim?

KUSHTRIMI: Asgjë... Fund...

(Shtrihet në shtrat si i vdekur. Patologu ia mat pulsën...)

PATOLOGU: Nuk i punon më zemra. Ja binduni edhe vet!

(Miku Voker nxjerr një pasqyrë të vogël nga xhepi dhe ia afron te goja Kushtrimit, pastaj e shikon pasqyrën)

MIKU VOKER: Nuk ka avull në pasqyrë... është i vdekur. Mund ta dërgoni në morg.

EKSPERTI OPTIMIST: Pse nuk presim deri nesër? Ndoshta zgjohet prapë!

MIKU VOKER: Ai do të duhej të zgjohej në një botë tjetër, miku im... Këtij njeriu duhet t'i lejohet të vdesë. Ai duhet ta gëzojë këtë të drejtë si çdo njeri tjetër në këtë botë. Apo jo kolegë?

EKSPERTI OPTIMIST: Dakord, dakord, por megjithatë...

MIKU VOKER: Dhe ju më në fund duhet të filloni të merreni me të gjallët... Përfundimisht ju shqiptarët, nëse doni të shkoni përpara duhet të filloni të merreni me të gjallët...

EKSPERTI OPTIMIST: Por çështja është se ky njeri asesi të mos vdesë... Këtu ka diçka që duhet të shpjegohet... Unë mendoj se...

MIKU VOKER: Flisni, flisni! Pse ngurroni?

EKSPERTI OPTIMIST: Ndoshta ngase e do shumë jetën... Ose ka ndonjë mision të pakryer.. Ndonjë fjalë të dhënë... Duhet të këtë diçka që nuk e lejon të kalojë andej. Niset për andej, por diçka e tërheq sërish të kthehet. Asnjëherë nuk kalon tërësisht në anën tjetër... Nuk di si ta shpjegoj...

MIKU VOKER: As mos provoni... Më pihet një birrë

(Miku Voker largohet nga skena. Pas tij largohen edhe të tjerët. Heshtje.)

SKENA 2

Një snop drite, në qiellin e skenës nxjerr në pah një tavolinë gjyqi që lëkundet në ajër, me një gjykatës të ulur aty, i cili e godet tavolinën me çekan. Errësirë)

SKENA 3

(Drita e reflektorit zbulon një pjesë periferike të skenës. Adami (Kushtrimi) ia jep dorën Evës dhe e ndihmon të ngrihet nga humnera. Ulen në breg dhe ia ledhatojnë duart njëri-tjetrit. Eva shikon shuplakën e dorës së Adamit-Kushtrimit)

EVA: Këto vija të shkurta në shuplakë, shumë të shkurta!

KUSHTRIMI: Më kanë thënë se do të vdes i ri.

EVA: A ke frikë nga vdekja?

KUSHTRIMI: Më shumë kam frikë nga jeta...Nuk e di çka duhet të bëjmë këtu?

EVA: Pas vdekjes do të na kthejnë sërish atje, apo jo?

KUSHTRIMI: Ndoshta...

EVA: A do të vdisje me mua?

KUSHTRIMI: Po... Kur të duash.

EVA: Pse nuk më puth pra?

KUSHTRIMI: Më vonë, kemi kohë...

EVA: Dua të më puthësh tani!

(Kushtrimi e shikon i hutuar. E puth)

KUSHTRIMI: I paske buzët akull!

(Kushtrimi ngrihet. Vesh një palë rroba të kohës së sotme dhe bën të nis-et)

EVA: Ku po shkon?

KUSHTRIMI: Nuk më pëlqen ky vend. Nuk mund të bëjmë dashuri në këtë gropë dheu. Duhet të ketë diku një lëndinë me lule e pemë dhe me kroje plot ujë...

EVA: Merrmë me vete!

KUSHTRIMI: Po, nëse takojmë ndonjë kriminel rrugës... Unë nuk jam i aftë të luftoj për ty... Më mirë rri këtu dhe më prit deri sa të kthehem.

EVA: Do të vishem si burrë...

KUSHTRIMI: Ata e ndiejnë aromën e femrës... Po, nëse mua më vrasin e ty të dhunojnë? E dëshiron këtë?

EVA: Jo...

KUSHTRIMI: Atëherë rri këtu dhe më prit. Të premtoj se nuk vonohem.

(Kushtrimi largohet kah thellësia e errët e skenës.)

SKENA 4

(Tollovi te porta e sallës. I paftuari tenton të hyjë dhunshëm në sallë, por roja nuk e lejon)

PORTIERI: Nuk bën pa biletë, zotëri!

I PAFTUARI: Bën more, si nuk bën...

PORTIERI: Hajde, dil jashtë dhe mos pengo!

I PAFTUARI: Lëshoma udhën!

PORTIERI: Nuk bën pa biletë, zotni! Paguaje biletën dhe pastaj hy brenda.

(I paftuari e shtyn portierin anash dhe rraset në sallë. Portieri i shkon prapa dhe e kap për krahu dhe do ta nxjerrë jashtë me dhunë)

PORTIERI: Hajde dil jashtë, jashtë!

I PAFTUARI: *(Spektatorëve)* Më falni një minutë...

(I paftuari, i tërhequr për krahu nga portieri, del jashtë. Pas pak dëgjohet krisma e revolverit në korridor. I paftuari kthehet sërish në sallë. Fut revolverin në xhep dhe i përshëndet spektatorët)

I PAFTUARI: *(publikut në sallë)* Më falni, isha i detyruar të sillem në atë mënyrë, por, siç e patë, unë isha i provokuar; mua m'u cenua dinjiteti... Përndryshe unë jam njeri paqësor! Pasioni im është zënia me rrjetë e fluturave dhe e engjëjve... Pse pikërisht fluturat dhe engjëjt do

të pyeste dikush nga ju. Kur zë një flutur në fluturim, ke zënë një engjëll. Flutura është një engjëll kureshtar i dënuar të bëjë një ditë jete të dukshme në këmbim të jetës së amshuar, por të padukshme... Ka disa lloj fluturash që jetojnë më pak se një ditë. Shtatë orë jete. (*Publikut në sallë*))

A e di dikush nga ju, cili lloj i fluturës jeton vetëm shtatë orë? Ë? (*heshtje*) Nuk e di askush? S'ka rëndësi... Ndërsa gjallesat e tjera që nuk fluturojnë, të gjitha pa përjashtim, jetojnë më gjatë... (*niset kah prapavija e skenës. Sheh në skenë Klounin*) A e di dikush si quhet gjallesa, e cila në mëngjes ecën me katër këmbë, në mesditë me dy e në mbrëmje me tri?! Ë? (*një spektator në sallë ngritë dorën*) Urdhëro zotëri!

DIJETARI I: Njeri...

I PAFTUARI: Bravo? Ja një dijetar i vërtetë. Një duartrokitje për dijetarin... (*duartrokitje*) Edhe një pyetje: Si u krijua kjo gjallesë, të cilën ju e quajtet njeri? Ë?

(*Klouni në skenë e ngre gishtin të përgjigjet...*)

DIJETARI I: Nga pluhuri i universit...

I PAFTUARI: (*duartroket*) Bravo! Ju mund të ngjiteni në skenë. Ju e meritoni të jeni në skenë... (*Dijetari ngjitet në skenë*)

I PAFTUARI: E dini ku ndodhi e gjithë kjo?

DIJETARI II: Në Indi.

I PAFTUARI: Po gruaja e tij e parë, si u krijua?

DIJETARI II Nga briri i tij, thotë Bibla

I PAFTUARI: I beson ti kësaj përralle?

DIJETARI II: Jo nuk i besoj... Sa për mua mund edhe të mos krijohet fare femra. Mua nuk më interesojnë femrat.

I PAFTUARI: Më shumë të interesojnë meshkujt apo jo?

DIJETARI I: he, he .. Po... Ia qëlluat...

DIJETARI III: (nga salla) A mund ta them unë?

I PAFTUARI: Urdhëro!

DIJETARI III: Vendi ku u krijua gruaja e parë quhej Xhaben...

Burri u nis ta kërkonte gruan, ndërsa gruaja burrin. Brodhën në kërkim të njëri-tjetrit me mijëra vjet nëpër botë, deri sa u takuan më në fund. Jetuan të lumtur plot 1500 vjet.

I PAFTUARI: Bravo... Ti i dashke gratë më shumë më duket

DIJETARI III: Po shumë

I PAFTUARI: Hip lart!

(Të tre dijetarët ulen në pjesët anësore të skenës.)

SKENA 5

(Kushtrimi ecën nëpër skenë. Duket i frikësuar. Prapa tij shkon Klouni, i cili bëhet sikur do të fluturojë, por nuk mundet.

I PAFTUARI: Hë ç'ka ke?!

KLOUNI: *(me vaj)* Më doli në rrugë. E vrava. Nuk e dija se e kisha babë... Fjeta me të se ma sollën në shtrat, nuk e dija se e kisha nanë... Nuk e di si ndodhi. Asgjë nuk di!

I PAFTUARI: Nuk di, sepse je budallë.

KLOUNI: Por budallenjtë i do Zoti dhe ua fal mëkatet.

I PAFTUARI: Apo nuk e di, sepse je i mençur?

KLOUNI: Nuk di se jam budallë... “Fali o Zot se nuk dinë çka bëjnë” u lut i biri i Tij para se ta gozhdonin në kryq... *(i gëzuar)* Ha, ha, sa mirë që nuk di... Hapuni porta të Parajsës, se po vij ...*(duke treguar drejtimet si në komunikacion)* Të mençurit poshtë në Ferr e budallenjtë lart në Parajsë... Mbani rend! Mos u shtyni, s'ka më vend... Mos u shtyni, mbani rend! Të mençurit poshtë, budallenjtë lart... Nuk ka më vend! Mos u shtyni, mbani rend... haha, haha... Ha, ha, Parajsa u mbush me budallenj... Unë nuk di, ti di, ai nuk di...

(Mundohet të fluturojë dhe rrëzohet, Mundohet të ngrihet, por nuk mundet... Rrëzohet dhe ngrihet në mënyrë groteske... Sërish rrëzohet)

I PAFTUARI: Ndhimoheni të ngrihet!

(Njëri nga dijetarët ia jep dorën Klounit që të ngrihet. Klouni luan me krahë sikur do të fluturojë...)

I PAFTUARI: Zhvishjani krahët!

(Dijetari ia zhvesh krahët. Ia jep të Paftuarit, ndërsa ai i hedh ata në kontejnerin e hedhurinave...)

I PAFTUARI: *(tregon shpinën e Klounit)* . Shikoni me kujdes këta krahë të sharruar në shpinën e këtij budallës. Çfarë ju kujtojnë këta krahë? Ë?
DIJETARI I: Unë mendoj se janë krahë të atrofuar të një krijese, e cila dikur ka pas flatra.

I PAFTUARI: Nëse ka qenë kështu, atëherë del se paraardhësit tanë, atëherë kur toka ishte Parajsë, ishin dragonj që fluturonin të lirë nëpër këto hapësira. Por, kur trupat e tyre filluan të rriten, u rënduan aq shumë, sa krahët nuk e përballonin më peshën dhe rënia ishte e pashmangshme. Kurrë më nuk fluturuan dhe flatrat e tyre nisën t'iu bien nga krahët siç bijnë nga pema gjethet e vjeshtës. Dhe pas qindra e mijëra vitesh krahët nisën t'u stërkeqen, t'u zvogëlohen dhe t'u sharrojnë në shpinë si krahët e këtij budallës...

(Klouni nxjerr nga kontejneri krahët e thyer të engjëllit, i vesh dhe vrapon nëpër skenë. Bën sikur do të fluturojë dhe rrëzohet... Dijetarët i duartrokasën rënies së Klounit)

I PAFTUARI: Ngriu në këmbë! *(Kushtrimi ngrihet në këmbë. Duket i kërrusur dhe i frikësuar)* Ku i ke krahët? Ë?

KUSHTRIMI: Nuk kam krahë.

I PAFTUARI: A dëshiron të fluturosh ë?

KUSHTRIMI: Si të fluturoj pa krahë?!

I PAFTUARI: T'ia jap unë...

(I paftuari i zhveshë krahët e tij dhe ia ofron Kushtrimin.)

I PAFTUARI: Ja ku i ke. Vishi dhe nisu!

(Kushtrimi ngel vetëm si i ngrirë nga trishtimi në mes të skenës me krahët e thyer të të Paftuarit në dorë. I vesh dhe mundohet të fluturojë, por ka frikë. I merren këmbët, mezi ec...)

I PAFTUARI: Hajde provo... Nëse frikësohesh, të vrasin... Hajde, drejtoje shpinën! Këmbët... Shihe si e ke kurrizin, të kërrusur. Drejtohu dhe ec... Hajde, ec... Caca, caca... Ashtu... Ec drejt *(Ai drejtohet dhe nis të ecë nëpër skenë)*, Ashtu pra. Është shumë e rëndësishme si ecni, se nga kjo armiqhtë tuaj do të kuptojnë sa jeni të fortë dhe sa jeni të gatshëm ta jetoni jetën dhe t'ia merrni tjetrit, nëse ju del në rrugë...të del tjetri në rrugë dhe ti s'ke rrugëdalje. O ta merr jetën ai ty ose ti atij... Hajde tash vrapo! *(Kushtrimi vrapon pak, pastaj përnjëherë ndalet. Ka shikim të ndrojtur)* Çfarë është ky shikim i ndrojtur? Ë? Ngrije kokën dhe hidhe atë gërdhajë molle nga goja...

KUSHTRIMI: Është gërdhajë dardhe. Unë nuk i ha mollët.

I PAFTUARI: Që kur nuk i ha mollët? Ë?

KUSHTRIMI: Që kur më përzuri babai nga shtëpia...

I PAFTUARI: Pse të përzuri?

KUSHTRIMI: Nuk më kujtohet..

I PAFTUARI: Ka qenë i pakënaqur me ty apo jo?

KUSHTRIMI: Po

I PAFTUARI: Bacin e madh e ka dashur më shumë se ty apo jo?

KUSHTRIMI: Po...po.. Mua nuk më kanë dashur kurrë!

I PAFTUARI: Kur ta ka vuri emrin Kushtrim, ka dashur prej teje që të bëhesh një burrë azgan, më i fuqishëm dhe më i mençur se baci yt. Apo jo?

KUSHTRIMI: Po.

I PAFTUARI: Dhe kur e ka parë se çfarë ka dalë prej teje, është zhgënjyer me ty dhe...

(Në thellësi të skenës duket Baba pranë oxhakut)

I PAFTUARI: Ja ku rri pranë oxhakut, po na dëgjon. Thuaja të gjitha.

KUSHTRIMI: Kam frikë ta shikoj!

I PAFTUARI: Pse të kesh frikë?

KUSHTRIMI: *(qan)* Nuk e di. Po më vjen turp.

I PAFTUARI: Është faji i tij e jo i yti, pse nuk të ka krijuar më të përsosur...Pse nuk ia thua ?

KUSHTRIMI: Ç'ka t'i them?

I PAFTUARI: Që është faji i tij që të ka sjellë në këtë botë kështu të paditur, frikacak dhe pa fuqi me u përballë me gjithë ata që e duan vdekjen tënde. Hajde, thuaja! Ja ku e ke, po të dëgjon...

KUSHTRIMI: Nuk guxoj, do të më merret goja!

(I paftuari i mbështillet Kushtrimit rreth trupit. E ngre pezull dhe pastaj ia ngre kokën lart. Kushtrimi duket si marionetë.

Kushtrimi provon të flasë disa herë, por i merret goja.

I paftuari e hedh Kushtrimin si një leckë në dysHEME dhe largohet në thellësinë e errët të skenës.

(Cingërimë celulari. Klouni kap celularin)

KLOUNI: *(përgjigjet në thirrje)* Po, po, këtu jam... Po presim sa të ngrihet megjulla dhe po nisemi... *(ndërprerje e lidhjes)* Hë.. U ndërpre... *(I vjen të qajë)* Sa terr...

(cingërimë celulari)

KLOUNI: Alo, po kishte një ndërprerje... Jo, jo, nuk po qan, vetëm, po i shkojnë pak hundët. Duket se është pak i ftohur... Po, po këtu jemi... Mirë se vini ... Dera jonë gjithmonë është e hapur...

Mirë se vini... Tregoni ku jeni dhe dalim e ju presim... Këtu afër?... Shumë mirë.. Ku? Brenda meje? ... *(qesh në mënyrë groteske)* Shumë bukur... *(i trishtuar)* Si thatë?! Brenda meje?!

(Klounin e kaplojnë drithërima trishtuese. I vjen të bëjë humor, por trishtohet. Sikur diçka i lëviz brenda barkut. Duket si një grua shtatzënë, të cilën e kaplojnë dhembjet e lindjes. Klouni bëhet sikur hap një portë të imagjinuar dhe nga barku i tij dalin plot mysafirë të paftuar, të cilëve Kushtrimi u uron mirëseardhje rituale...

Ndërkohe nga Zgavra e zezë e skenës del i Paftuari me Evën para duarsh, të cilën e shtrin në një shtrat në qoshe të paraskenës. Pasi e shtrin Evën, pas pak hip mbi të. Kushtrimin e lëshojnë këmbët. Në gjendje mllëfi dhe dëshpërimi zhgarravitet nëpër dysHEME. Lëshon klithma të paartikuluara. Qëllon kokën dhe tokën me duar. Tkurret, qan, bërtet, çirret.)

KUSHTRIMI: (me vaj) Oj nanë, oj hanë, muranë, shtatzënë... ooooo-hhhh

KLOUNI:(reciton) Kot pret, kot thërret, kot qan, kot bërtet, ai s'do të vijë as sivjet. Mollët kalben për çdo vit... Fletët e verdha i tret era si skëterra

SKENA 6

(Nga prapavija vjen Baci i Madh që i përngjan të Paftuarit, por nuk është ai)

BACI I MADH: Çka je t'kurr këtu si iriq. Hajde ngrihu! Nuk të ka më-suar baba të tkurresh kështu.

KUSHTRIMI: Kush je ti?

BACI I MADH: Jam vëllai yt o mut. Kaq shpejt më paske harruar a?

KLOUNI: Mirëmëngjesi vëlla!

BACI I MADH: Largohu xhamall! Hajde ngrihu! Baba është bërë merak për ty. Eja në shtëpi!

KUSHTRIMI: Unë nuk kam shtëpi.

KLOUNI: *(e hap një derë të imagjinuar në gjoksin e Kushtrimit)* Dera jonë është e hapur. Edhe zemra gjithashtu. Mirë se ju ka pru zoti... Urdhëroni brenda!.

BACI I MADH: *(E qëllon grusht Klounin, i cili bie anash duke u rrotulluar si në cirk)* Hiqmu sysh xhamall *(Kushtrimit)* Hajde ngrihu!

KLOUNI:Ma lëndove nofullën!

BACI I MADH: Shporru!

KLOUNI:Edhe shpirtin ma lëndove vëlla!

BACI I MADH: Shporru të thashë!

KLOUNI:Në emër të Zotit, djallit dhe kafshës, qofsh i falur vëlla.

BACI I MADH: Çfarë the?

KLOUNI:*(Bëhet sikur shikon me habi brenda trupit të Kushtrimit)* Sa çudi! Tre zotërinjtë në një **shtëpi – njeri...**

(Baci i Madh e shtyn tutje Klounin dhe e tërheq zvarrë Kushtrimin kah prapaskena. Errësirë)

SKENA 7

(Në skenë futet një luftëtar mesjetar i veshur i tëri në hekur)

DIJETARI: Hë, do ta kemi edhe një luftë..

DIJETARI II: T'u thaftë goja!

(Luftëtari mesjetar nxjerr shpatën dhe e vërvit rëndë nëpër ajër. Përnjëherë e kaplon një zallahi. Mundohet ta heqë kaskën e hekurt, por nuk mundet. Në skenë shfaqet i Paftuari)

I PAFTUARI: Ndhmoni!

(Njëri nga dijetarët afrohet ta ndihmojë. Ia heq kaskën nga koka, pastaj parzmoren dhe rri i stepur kur sheh se luftëtari ka gjinj femre)

I PAFTUARI: Pse je mbështjellë me gjithë këtë hekur bukuroshe?

EVA: Që të ikin prej meje kur të më shohin...

I PAFTUARI: Është me rrezik të endesh vetëm në këto kohë të liga. Pse nuk i hiqni këto rroba dhe të pushoni këtu sonte?...

EVA: Jo, jo duhet të shkoj...

I PAFTUARI: Për ku kështu zonjushë? Ë?

EVA: Duhet ta gjej të dashurin tim... E dua shumë dhe nuk mund të jetoj pa të.

I PANJOHURI: Po. Ke të drejtë...

KLOUNI: Dashuria lëngatë e bukur.

I PANJOHURI: Po ku të është tretur i dashuri, zogëz? Ë?

EVA: Nuk e di. Shkoi të gjejë një lendinë të gjelbëruar me kroje plot ujë dhe pemë parajse...Aty do të ndërtojmë një shtëpi, ku do të bëjmë dashuri...

(I panjohuri bën shenjë me dorë. Në prapavijë të skenës duket një trup molle me plot fruta)

I PAFTUARI: Ja ku është ai vend zonjushë?

EVA: *(E mahnitur)* Oh sa bukur!... Po ai ku është?

I PAFTUARI: Brenda meje... Ja këtu...

EVA: *(si e hipnotizuar shikon të Paftuarin në sy)* Oh, po aty është... Po e shoh...

(I Paftuari ia zhvesh Evës rrobat e hekurta dhe e shtrin në shtratin e tij. Pastaj zhvishet edhe vetë. Në shpinë ka flatra të djegura engjëlli. Eva bën të rezistojë, por kur ia sheh flatrat fascinohet dhe nuk reziston më. I paftuari pas pak gjendet mbi trupin e saj. Errësirë)

SKENA 8

(Kushtrimi është i shtrirë në shtratin e spitalit. Një drite, e lëshuar nga lart, ia ndriçon fytyrën)

KUSHTRIMI: Nuk më kujtohet fillimi... E kam harruar fillimin...

EKSPERTI OPTIMIST: Nuk është me rëndësi fillimi... Fol ashtu siç të vijnë fjalët, pa ngurrim...

KUSHTRIMI: Po... Ma dha gjethin... Jo jo gjethin... M'i dha flatrat e veta. Më tha; "Vishi dhe fluturo!"...

EKSPERTI OPTIMIST: Dhe a fluturove?

KUSHTRIMI: Nuk më kujtohet... Mandej erdhi Baci dhe më tha...
(*Kushtrimi qan me dënësë*) Më tha...

EKSPERTI OPTIMIST: Çfarë të tha Baci Kushtrim?... Mundohu të kujtohesh?!

KUSHTRIMI: Pse nuk vdes si burrat- më tha. Vdis ti si burrat, nëse të vdiset. Unë dua të jetoj! - i thashë... Atëherë, duhet të luftosh. Nëse do të jetosh me dinjitet si njeri, e jo si rob, duhet të mësohesh të luftosh.- më tha... Lufto ti. Unë nuk di të luftoj... Të mësoj unë- më tha ...

(*Nga prapavija e skenës vjen Baci i madh me një thikë në dorë. Prapa tij vjen Klouni ,duke emituar në mënyrë groteske herë gjeste qyqare, herë burrërore*)

BACI: Hajde provo! Më qëllo! Ja ku e ke armën me të cilën mund të më heqësh qafe. E di se më urren. Hajde qëllo! O mua, o budallën.

Nëse më vret mua, do të kthesh sërish dashurinë e babës për ty... Nëse e vret vëllain tënd, nuk do t'ua falësh kurrë më atyre që kanë guxuar të të marrin nëpër këmbë. Le të ballafaqohen më në fund me hakmarrjen tënde. Hajde godit. Çfarë po pret më?! Godit!

Ta morën nusen nga shtrati natën e dasmës. E ti rri këtu si dud?! S'po të vjen marre? Si nuk ndien ende urrejtje për ata njerëz...? T'i kanë marrë të gjitha. A po pret të ta marrin edhe shpirtin a?... Hajde qëlllo. A dëshiron ta kthesh prapa nusen tënde ë?

KUSHTRIMI: Po, po, dua..

BACI I MADH: Atëherë mësohu të qëllosh .. Hajde qëlllo më peder, mut qëlllo!

(Kushtrimi heziton. Qan dhe bërtet me sa zë ka ...E gjuan thikën në prapaskenë dhe pa dashje qëllon me të Klounin, i cili bie në tokë, duke vazhduar lojën e tij në temë të vdekjes... Errësirë)

KUSHTRIMI: Çfarë po bën aty jaran? A?(i Paftuari nuk bën zë, vazhdon punën...) Çohu në këmbë? Shpejt në këmbë! (Dhe i Paftuari çohet në këmbë) Vishu shpejt, më shpejt! (i Paftuari mbulon aletin me fletë dushku) S'po të vjen marre? Ta çel njeriu derën si mik, kishte besim te ti... I pabesë, i poshtër! Përjashta, përjashta! Pis pisi!

(Pranë shtratit ku është i Paftuari dhe Eva duket Kushtrimi me thikë të përgjakur në dorë)

(Eva e tmerruar ia plas vajit)

EVA: Ku ishte deri tani?!

KUSHTRIMI: Mos ta ni zanin, mshile...

EVA: Mendova se ishte ti...

KUSHTRIMI: Unë ?!

EVA: Ishe brenda tij... Të pashë, ishte ti...

(Para tyre shfaqet sërish i paftuari. Hap çantën dhe nxjerr prej aty një gjeth të zi. Ia afron Kushtrimit)

I PAFTUARI : *(hap çantën)* A mos është ky gjethi që kërkoje?

KUSHTRIMI: Po... Ky është.

I PAFTUARI : Ja ku e ke.

(Eva e “vesh gjethin e zi dhe ngrihet nga shtrati. I paftuari ulet në cepin e shtratit dhe i afron Kushtrimit miqësisht një tym mariuhane)

I PAFTUARI : Provoje pak!

KUSHTRIMI: Jo, jo unë nuk e përdor...

I PAFTUARI : A hiç a?

KUSHTRIMI: Hiç...

I PAFTUARI : Ngrehe veç një tym

KUSHTRIMI: Jo jo nuk e përdor...

I PAFTUARI : As për hatrin tim a?

(Kushtrimi e thith një tym)

I PAFTUARI :Hë si po të duket tash ë?

KUSHTRIMI: Posa i mbyll sytë, pamjet më shfaqen, por kur i hap, më humbin.. Nuk arrij t'i mbaj mend...

I PAFTUARI : Nuk i mban mend, sepse nuk ua di kuptimin...

KUSHTRIMI: Si t'i mbaj mend?

I PAFTUARI : Duhet t'u japësh ndonjë kuptim.

KUSHTRIMI: Çfarë kuptimi profesor?

I PAFTUARI : Çfarëdo kuptimi, shpirt ...

(Nxjerr një libër dhe një laps)

I PAFTUARI : Nënshkruaje që e more gjethin...

KUSHTRIMI: Rrri!

I PAFTUARI : Jo më duhet të shkoj... Kam për të bërë shumë rrugë...

SKENA 9

(I Paftuari zhduket e para tyre shfaqet Baci i Madh. Eva e turpëruar ngutet të vishet)

BACI I MADH: Pse nuk e vrave?

KUSHTRIMI: M'u morën këmbët, më dridheshin duart... Mezi e mbaja thikën...

BACI I MADH: Qyqan! Mut!

(Eva më në fund vishet dhe e turpëruar largohet nga skena.

Në prapavijë të skenës duket Klouni gjysmëlakuriq me bisht fshese në prapanicë. Ec në drejtime të ndryshme. Ndalet herë te një dijetar ,herë te një tjetër. Merr qëndrim sikur të ishtë i kryqëzuar. Baci i madh, i neveritur nga ajo që sheh, e qëllon me shuplakë Kushtrimin.)

KUSHTRIMI: Mos ma m'sho bre!

BACI I MADH: More ja kam me të ba burrë ja kam me të mbyt krejt... *(sërish e qëllon)* Hajde kthema shuplakën ....

KUSHTRIMI: Nuk mundem!

BACI I MADH: Mundesh, mundesh! Çfarë do të bësh kur të vijnë ata sërish dhe të të lidhin për radiatorin e mandej të ta rrasin bishtin e fshesës në prapanicë si atij... A dëshiron me u ba si ai, a? KUSHTRIMI: Jo, nuk dëshiroj...

BACI: Atëherë mësohu t'i kthesh goditjet! *(e qëllon)* Hajde kthema shuplakën.... Çliroje dorën.. Godit! More kam për të rrahur si lopën,

deri sa të mësohesh të kthesh dorë (*Kushtrimi më në fund e kthen goditjen*) Shumë mirë, bravo, tash je vëllai im... (*E kap ngryk, sillet me të nëpër skenë*). Hajde të provojmë prapë!

(Baci i madh e qëllon me grusht. Kushtrimi bie si i pafrymë në skenë... Baci vazhdon ta qëllojë me shqelma barkut shpinës. Kushtrimi rënkon dhe qan me zë si fëmijë. Kjo e mllefos më shumë Bacin dhe vazhdon me goditje të tjera, deri sa Kushtrimi alivanoset. Nxjerr nga çanta një shishe të vogël me ujë dhe ia derdh fytyrës. Kushtrimi këndellet)

BACI I MADH: A je idhnu me mu, ë?

KUSHTRIMI: Jo jo... Veç po më dhemb pak kryet edhe shpina...

BACI I MADH : S'ka gajle, shnoshet... Nesër vazhdojmë. Kam me ba prej teje një trim Kushtrim ,ashtu si ka dashtë baba. Nëse e do puna, do të ta ndërroj zemrën, trurin, trupin... Kështu si je nuk i duhesh kurrkujt...

(Baci i madh largohet në errësirën e skenës)

KUSHTRIMI: Prapë më humbi...

EKSPERTI OPTIMIST: Kush të humbi?

KUSHTRIMI: Tregimi... Nuk më kujtohet... Isha i lumtur(*Qanë me dënësë*)... Isha i lumtur...(*Dijetarëve*) A mos e keni pa dikund?

DIJETARI I: Kend?

KUSHTRIMI: Evën time

DIJETARI I: Çka ka pas veshë mbi atë sendin? Brekë apo gjeth?

KUSHTRIMI: Nuk më kujtohet...

(Dijetarët qeshin... Ndriçohet gropa në skenë ku shihet i paftuari gjysmëlakuriq si zbret me Evën në bodrumin e skenës

Dijetarët hanë mollë dhe mendojnë)

DIJETARI I: Sa the se ishin të gjatë?

DIJETARI III: Kush?

DIJETARI I: Adami dhe Eva

DIJETARI III: 100 metra...

DIJETARI I: Sa vjet thua se jetuan së bashku?

DIJETARI III: Kush?

DIJETARI II: Ata de. Adami dhe Eva!

DIJETARI III: 1500 vjet... Derisa iu rëndua trupi dhe...

DIJETARI II: Po dhe rënia ishte e pashmangshme...

DIJETARI I : Mendoj se nuk kishte rënie.

DIJETARI: II: E çka kishte pra?

DIJETARI I: Ajo ishte me tepër një rënie simbolike. Rënie nga një nivel engjëllor i ekzistencës në një nivel njerëzor... Diku mes engjëllit dhe kafshës ...

DIJETARI II: E padrejtë, shumë e padrejtë...

DIJETARI I: Çka ashtu?

DIJETARI II: Një dënim aq i rëndë shkaku i një molle!

DIJETARI I: *(duke ngrënë mollën e tij)* Ai ishte i dëshpëruar në veprën e Tij dhe i duhej një shkas që ta braktiste...

DIJETARI II: Si unë poezitë e mia.

DIJETARI I: Urdhëro?!

DIJETARI II: Si unë poezitë e mia. Kur nuk më pëlqejnë ose i botoj me pseudonim, ose i hedh në shportën e hedhurinave. Edhe Ai, mendoj ka vuajtur nga probleme të ngjashme.

DIJETARI I: Ti e krahason vetveten me Zotin?!

DIJETARI II: Thash, edhe Ai mund të ketë qenë i pakënaqur me krijesën e tij dhe e ka braktisë siç i braktisa unë poezitë e mia..

(Heshtje. Ata vazhdojnë të përtypin molla dhe të mendojnë...

Drita zbulon Kushtrimin e shtrirë në një tavolinë pune.

Ata afrohen pranë tavolinës dhe Kushtrimin të shtrirë.

MIKU VOKER: Ëhë... Çka mendoni ju?

DIJETARI I: Mendoj se ka ba vetëvrasje.

MIKU VOKER: Si vetëvrasje?

DIJETARI I: Ndodh, jo rrallë, që njeriu i dëshpëruar në vend se të përfundojë jetën e tij me një plumb në zverk, thjesht zhvendoset në sfera të tjera të ekzistencës, në të cilat ne “njerëzit normalë” nuk kemi qasje. Duke e humbur lidhjen me kohën tonë dhe me njerëzit real rreth vetes, njerëzve si ky i hapen dyer të shumta hyrje-daljesh në dimensione mitike dhe imagjinare të ekzistencës...

(Dijetarët i afrohen më afër shtratit të Kushtrimin dhe e shikojnë si Miku Voker bën disa matje të organeve të trupit të Kushtrimin dhe pastaj shënon ato dimensione në notesin e tij)

DIJETARI III: Unë do ta kisha bërë më të përsosur.

DIJETARI I: Unë do t'ia zvogëloja pak veshët. I paska llapush!

DIJETARI II: Do t'ia zmadhoja pakëz sytë dhe t'ia bëja të kaltër...

DIJETARI I: (*shikon një fotografi rëntgeni*) Në trurin e tij vërehen disa defekte serioze të cilat e pengojnë rrjedhën e lirshme të mendimeve. Prandaj ky e ka vështirë të mendojë dhe të flasë pa probleme. Kur e gjen mendimin, i humbin fjalët. E kur i gjen fjalët, i humb mendimi...

DIJETARI II: (*e ngre në këmbë*) Nuk është edhe aq i keq... Muskujt e prapanicës i paska pak të lëmekur. Do t'ia zëvendësoja me muskuj më të fortë...

DIJETARI III: Ka sy të frikësuar..

DIJETARI I: Shihja bebëzat sa të zmadhuara...Si të ishte skizofren... I duhet bërë një skanim i thellë i trurit...

EKSPERTI OPTIMIST: (*shfleton anamnezën e tij*) Ky ka pasur edhe probleme të natyrës gjenetike... Stërgjyshin e paska pasur një vrasës me pagë, babagjyshin një kodosh që e ka lënë kokën pas grave të hallkut, e nënën shurdhmemece, por babain e paska pasur shumë mikpritës dhe bujar i cili ia paska hapur derën secilit kalimtar, rasti që i ka trokitur në derë...

MIKU VOKER: Një strukturë gjenetike shumë e ngatërruar...

EKSPERTI OPTIMIST: Ta shtrijmë në tavolinë!

MIKU VOKER: Ndoshta i duhet bërë analiza e farës,

EKSPERTI OPTIMIST: Çka nëse është hudum!

DIJETARI II: Qenka pa halete fare!

DIJETARI I: Ta zgjojmë!

DIJETARI II: Nuk po merr frymë!

MIKU VOKER: Ky njeri përfundimisht është i vdekur.

DIJETARI III: Ndoshta e ka vra dikush!

DIJETARI I: A ta nxjerrim nga skena?!

DIJETARI III: Më mirë ta varrosim këtu.

DIJETARI II: Në skenë a?

DIJETARI I: Po, në skenë.

DIJETARI II: Hej, ky prapë po merr frymë!

DIJETARI III: Ky po lëviz!

EKSPERTI OPTIMIST: Duhet të keni pak respekt për ndjenjat e djalit.

DIJETARI III: A më lejohet t'ia bëj një pyetje indiskrete?

EKSPERTI OPTIMIST: Bën, por mos u tallni shumë me të....

DIJETARI III: A e ia ke atë punën edhe ndonjë femre tjetër përpos asaj?

KUSHTRIMI: Nuk po ju kuptoj zotëri?

DIJETARI IV: Po të pyes a ke qi naj femër tjetër përpos gruas tënde?

KUSHTRIMI: Nuk po ju kuptoj...

DIJETARI IV: As tash s'po kupton?

DIJETARI I: Ndoshta nuk e ka fare!

DIJETARI II: Ndoshta është femër.

EKSPERTI OPTIMIST: Ka pas frikë se, nëse shfaqet si femër, e dhunojmë .

MIKU VOKER: Ta shohim çka fsheh mes këmbëve

(Kushtrimi reziston, por ata më në fund arrijnë t'ia zhveshin pantallonat).

EKSPERTI OPTIMIST: Asgjë, rrafsh..

MIKU VOKER: Duhet ta ketë një birë...

EKSPERTI OPTIMIST: Nuk paska birë...

(I paftuari del nga gropa duke i veshur rrobat. Kushtrimi ndien dhembje në kokë. E lëshojnë këmbët. Mban kokën me duar.

Klouni luan në mënyrë groteske disa lloje vetëvrasjesh të koreografuara...)

I PAFTUARI: Pse nuk e leni të qetë. Ë? A nuk e shihni se është i dëshpëruar?... Në vend se t'ia shtrini dorën si miku mikut dhe t'i ndihmoni të ngrihet, ju e shtyni edhe më poshtë drejt humnerës. Horra! Pisa. Në vend se t'i jepni kurajë, t'i jepni vullnet për të jetuar, ju ia rritni më shumë dëshpërimin... Ia mbyllni njeriut të gjitha dyert. Por asnjëherë nuk mbyllen të gjitha dyert Kushtrim. Asnjëherë. Nuk ka shtëpi pa derë Kushtrim. Një derë gjithmonë rri e hapur... Ma jep dorën mik i dashur. Mos ki frikë! Frika ta dërmon shpirtin, t'i moleps muskujt, t'i ngrin këmbë e duar. Hajde jepi. *(Kushtrimi ngrihet në këmbë)* E sheh sa lehtë është?! Vetëm duhet të kesh më shumë vullnet. Vullneti nxit guxim e guximi... Çka bën guximi zotërinj dijetarë?

TRE DIJETARËT: Guximi e ndërron botën...

I PAFTUARI: *(të tjerëve si duke recituar)* Po pra. Guximi ndërron botën. Dëshiro dhe guxo. Nëse guxon, mundesh...

I PAFTUARI: Nëse guxoni, mundeni...

KLOUNI: *(në prapavijë)* Baballarët mund t'i vrisni, edhe nënat t'i batërdisni. Nëse guxoni mundeni ... Në fund ju ngel vetëm edhe një derë dhe hop dilni nga ky ferr... Nëse guxoni, mundeni...

SKENA 10

(Nga thellësia e skenës vjen Eva gjysmëlakuriqe me një shportë me mollë. Përkulet para Dijetarëve dhe u ofron secilit nga një mollë)

EVA: Urdhëroni nga një mollë!

(Dijetarët i marrin mollët, i shikojnë të hutuar dhe duan t'i kafshojnë).

EVA: Nuk bën t'i kafshoni, është e ndaluar!

(Dijetarët, të nxitur nga kureshtja, pasi shikojnë njëri-tjetrin, nuk i përballojnë dot sfidimit dhe i kafshojnë mollët. Në atë çast prapa Evës duket i Paftuari. Atyre iu ngelin copat e kafshuara të mollëve në fyt. Disa kolliten. Njërit prej tyre i zihet fryma. E qëllojnë njëri-tjetrin me grusht në shpinë derisa qetësohen).

I PAFTUARI: Ata nuk e respektuan ndalesën dhe u dëbuan nga Parajsa. *(heshtje)* A ka mes jush ndonjëri që ende beson në këtë përrallë? Ë?

(Heshtje)

DIJETARI II: Nëse më lejohet, unë do të kisha marrë guximin që hap-tazi të paraqes skepsën time në vërtetësinë e ngjarjes biblike rreth kafshimit të mollës...

I PAFTUARI: Me çka merreni ju?

DIJETARI II: Unë jam shkrimtar. Dua të them poet. Shkruaj nganjëherë kur jam i frymëzuar...

I PAFTUARI: Ëhë. Shumë mirë. Vazhdo zoti poet...

DIJETARI II: Nëse vërtet ndonjëherë paraardhësit tanë janë dëbuar nga Parajsa, shkak i kafshimit të një molle, atëherë vendimi për dëbim mund të jetë marrë më herët dhe ndalesa për kafshimin e mollës është trilluar si një lloj karremi në të cilin, ashtu siç zihet peshku në grep është dashur të zihet dobësia njerëzore, e quajtur kureshtje.

DIJETARI III: Unë jam dakord me zotërinë që molla ka qenë një lloj karremi i cili është dashur të ngjallë kureshtjen për të ditur çka fshihet prapa ndalesës. Por qëllimi kryesor ka qenë krijimi i rrethanës juridike, e cila është dashur ta bëjë të ligjshme urdhëresën për dëbim nga parajsa...

DIJETARI IV: Kjo është sikur pas kësaj seance kur të kthehemi të lodhur në shtëpi, në shtratin e dhomës së gjumit e gjejmë të shtrirë një krijesë të bukur si kjo vajza këtu.

I PAFTUARI: Të shohim çka do të bënit në një situatë të këtillë. Urdhëroni zotërinj dijetarë. Veproni!

(Dijetarët shikohen mes veti. Epshi ua përshkon trupin dhe pas pak një nga një nisen drejt shtratit ku është e shtrirë Eva e përgjumur. Papritmas në murin mbi shtrat vërehet një parullë e shkruar “Mos e prek, është e ndaluar”

Dijetarët ngelin në skenë si të ngrirë. Kur bëjnë të afrohen kah shtrati i Evës, aty lajmërohet Kushtrimi i gatshëm të luftojë për ta mbrojtur Evën nga vërsulja e tyre. Kur i Paftuari shfaqet para tij, Kushtrimi përkulet. I paftuari e vendos Evën mbi shpinën e Kushtrimit dhe e qëllon shqelm

bythëve dhe pas kësaj ai si kali i harlisur, me Evën gjysmëlakuriqe mbi shpinë, merr vrapin nëpër skenë. Duke hingëlluar ngrihet në këmbë të para dhe e rrëzon Evën në mes të skenës me këmbët përpjetë të gatshme për atë punën. Dijetarët nisen drejt saj. I Paftuari nxjerr kamxhikun dhe vë rend)

I PAFTUARI: Mund t'i hipni vetëm, pasi të paguani...

(Dijetari II, pasi ndesh këmishën e hekurt, paguei i pari. I hip në shpinë Kushtrimit i cili lodron nëpër skenë, ndërsa të tjerët presin radhë mes këmbëve të Evës. Ndërrohen njëri pas tjetrit. Argëtohen shumë mirë)

I PAFTUARI: Mjaft tani!

(Të gjithë urtësisht ulen në karriget rreth skenës.

I PAFTUARI: Çka mësuat nga e gjithë kjo? Ë?

DIJETARI I: Unë mendoj se kuptimi i ndalesave është jo në respektimin, por në shkeljen e tyre... Nëse edhe sot në ndonjë plantazh mol-lash do të venim një ndalesë për kafshimin e mollëve, s'do të shkonte as një javë dhe aty s'do të ngelte asnjë mollë, as për farë...

DIJETARI III: Nëse do t'i shtysh njerëzit të bëjnë diçka, atëherë vetëm ua vër një ndalesë dhe ata nëse, jo për asgjë tjetër, atëherë nga kureshtja do ta bëjnë atë që u është ndaluar...

DIJETARI II: Jam dakord plotësisht me parafolësit. Mua, kur isha i vogël, nëna ime më vishte si vajzë, dhe kur u rrita më shumë, më pëlqenin çunat se sa vajzat... Nëna, e cila e kuptoi pasionin tim, ma

ndaloi të rri me djem, por unë fillova të takohem fshehurazi me ta. Babai, kur e mori vesh se e kishte djalin homoseksual, vdiq nga infarkti. Një kohë u ndjeva fajtor për vdekjen e babit. Ia ndalova vetes shoqërimin me meshkuj, por kureshtja më përvëlonte zgorin.

DIJETARI I: Mjafton pra ta bësh njeriun kureshtar për diçka... Kureshtja pastaj e nxit guximin dhe ...

I PAFTUARI: E guximi? Çka bën guximi zotërinj?

TRE DIJETARËT: Guximi e ndryshon botën.

(I paftuari, i kënaqur me përgjigjen duartroket)

I PAFTUARI: Guximi, pra, e ndryshon botën. Vetëm njerëzit e guximshëm mund ta ndryshojnë botën...

(errësirë)

AKTI I DYTË

SKENA 1

(Dritë purpuri zbardh hapësirën e një ode të vjetër fshati. Pranë oxhakut që tymon baba i ulur këmbëkryq dredh një duhan.)

KUSHTRIMI: Fund, fund...

EKSPERTI OPTIMIST: Çka ndodhi në fund Kushtrim?

KUSHTRIMI: Sa herë që trokiste dikush në derë, baba mendonte se Zoti apo ndonjë i dërguar i Tij i maskuar si udhëtar po i vinte mysafir...

(Ndërkohë, në thellësi të skenës, i Paftuari, i veshur me një uniformë ushtarake, bashkë me një arixhi që e tërheq një arushë për hunde, ndalen te dera e shtëpisë. Trokitje në portë)

KUSHTRIMI: A ta hap portën babë, ë?

BABA I OXHAKUT: Po biri i babës. Porta jonë duhet të jetë gjithmonë e hapur...

(Kushtrimi e hap portën. Në odë hyjnë i paftuari me uniformë bashkë me arixhiun që e tërheq ariun për hunde)

I PAFTUARI ME UNIFORMË: O i zoti i shtëpisë! A doni miq!?

BABA I OXHAKUT: O hajde mirë se ju ka çu zoti... Urdhëroni brenda!

I PAFTUARI ME UNIFORMË: Ariun ku ta ulim?

BABA I OXHAKUT: Ku të doni o mik!

(Ata e ulin arushën në krye të vendit. Baba i oxhakut ua qet mysafirëve nga një cigare. Ia qet një edhe ariut.)

ARIXHIU: Është arushë e nuk e pi.

BABA I OXHAKUT: E jona është me ja ba respektin si mikut.

(heshtje)

BABA I OXHAKUT: Prej nga ju patëm o Ari- mik?

ARIXHIU: Është ari, nuk flet!

BABA I OXHAKUT: E jona është me ja ba respektin.

I PAFTUARI ME UNIFORMË: Qoftë ai edhe një ari?

BABA I OXHAKUT: Po dashamir, qoftë edhe një ari

(heshtje)

I PAFTUARI ME UNIFORMË: Ari- mik... Interessant. Ju edhe sot e kësaj dite na quani Ar- miq, A mund të ketë kjo fjalë prejardhje nga koha kur të parët tanë erdhën në këto anë me arusha për hunde, siç erdhëm ne sot.. Ë?

BABA RRETH OXHAKUT: Nuk e di, jam i pashkollë dhe...

(Heshtje. Në skenë hyn Eva si nuse me veshje tradicionale me një kënatë dhe një legen në duar ia lan këmbët mysafirit me uniformë. Larja e këmbëve e eksiton mysafirin. Ai e rrotullon me këmbë legenin me ujë, e kap Evën për beli dhe do ta ulë në prehër. Baba rreth oxhakut, i prekur në sedër, ngrihet në këmbë. Nusja shkëputet nga duart e mysafirit, merr legenin dhe kënatën dhe kokulur del nga skena)

BABA RRETH OXHAKUT: Po dojshi me ma koritë konakun he mozomakeq!

I PAFTUARI ME UNIFORMË: Ndoshta kjo ishte në kundërshtim me traditat tuaja të bukura, por...

BABA RRETH OXHAKUT: Ne nuk e kemi adet me e pre mysafirin në konak. Tash mblidhni plaçkat dhe ecni. Djali ju përcjell deri në fund të katundit e prej nesër jeni në bela me këtë shtëpi... Prej nesër duheni me u mshelë dhe me na dërgu njerëz me na lyp besë...*(Kushtrimi)* Përcilli deri në fund të katundit!

I PAFTUARI ME UNIFORMË: Na kemi ardhur mysafir. Ju po na përzini...

BABA RRETH OXHAKUT: Po...

I PAFTUARI ME UNIFORMË: *(arixhiut)* Hiqja grepin arushës!

ARIXHIU: Vërtet mendoni!?

I PAFTUARI ME UNIFORMË: Hiqja!

(Arixhiu ia largon ariut grepin nga hunda. Ariu ngrihet në këmbë dhe sulet kah zoti i shtëpisë... Errësirë)

SKENA 2

EKSPERTI OPTIMIS: E çka ndodhi me ty pastaj Kushtrim?

KUSHTRIMI: Asgjë... Mbasi ia lëshuan arushën babës, nuses ia bën atë punën me zor para meje, mandej më trodhën siç tridhen tareqtë... Baci nuk qëlloi në shtëpi...

MIKU VOKER: Çka do me thënë më trodhën?

EKSPERTI OPTIMIST: E ka fjalën për kastrim... Në shqipen tradicionale kastrimin e quajnë tredhje.

KUSHTRIMI: Pastaj më morën me vete dhe më shitën në një kishë, ku këndova arie femërore derisa u mplaka... Atje më quajtën Kastrati... Kastrati i quanin të gjithë burrat e tredhur që këndonin këngë kishtare me zë femre..."A je si je he burrë"? "Mirë, mirë!", përgjigjesha... Në fisin tonë kishte edhe shumë Kastratë të tjerë, që më vonë pranuan të tridhen vullnetarisht për të ruajtur zërin femëror që t'i këndojnë në kishë Zotit këngë adhurimi.

(Kushtrimi zbret nga shtrati dhe largohet në qoshe të skenës. Mbështetet për muri.... Dëgjohet një muzikë kishtare... Kushtrim Kastrati këndon një arie liturgjike me zë femre. Miku Voker duartroket i entuziazmuar)

MIKU VOKER: Mezosopran i kulluar!

(Eva dëgjon zërin e Kushtrimit dhe lajmërohet nga thellësia e skenës dhe vjen drejt tij. Në çastin kur do t'i hidhet në përqaftim, një truproje e të

Paftuarit i del përpara dhe ia shkoqë nga përqaqimi. Kjo skenë përsëritët në mënyrë të ngjashme disa herë)

KUSHTRIMI: (vajton) Oj nanë! Oj hanë! Oj nanë! Oj hanë!

KLOUNI: (aktron ecjen e një shtatzëne) Si Muranë, shtatzënë!

KUSHTRIMI: Më trego rrugën për matanë!

(Klouni vazhdon udhëtimin nëpër një hapësirë spirale që e sjell gjithnjë në pozitën fillestare, por gjithnjë e më të lodhur dhe më të mplakur. Kushtrimi mundohet t'i imitojë veprimet e Klounit, por gjithnjë duke i dhënë atyre një dozë serioziteti njerëzor)

KUSHTRIMI: (I pllakosur nga lodhja ulet). Ec ti, s'ë unë vij!

KLOUNI: (Sillet në vend në mënyrë groteske). Po për ku nuk e di!

I PAFTUARI: Të pushoj pak, o kobzi!

KLOUNI: Nëse ndalesh, ulesh! Nëse ulesh, shtrihesh! E nëse shtrihesh, vdes! Pra, kujdes!

(Kushtrimi vazhdon ecjen, duke kaluar me shpejtësi një rën moshë pas tjetrës, deri sa mplaket së ecuri. Nuk mund të bëjë më asnjë hap tutje. Ndalet. Pas pak ulet. Pastaj shtrihet dhe duket sikur vdes. Pranë tij shtrihet Klouni.

KUSHTRIMI: Ne ishim viktimë rituale.

KLOUNI: Çka the?

KUSHTRIMI: Ne ishim viktimë rituale.

KLOUNI: Unë isha i pafajshëm.

KUSHTRIMI: Sa më e pafajshme viktima, aq më madhështor është rituali....

KLOUNI: Kah do të shkojmë tash?

KUSHTRIMI: Askund. Do të rrimë këtu

KLOUNI: Ku këtu?

KUSHTRIMI: Në mezokohë.

KLOUNI: Ikim nga jeta takojmë vdekjen... Ikim nga vdekja takojmë jetën... Në mezokohë. Qeshim kur duhet të qajmë... Qajmë kur duhet të qeshim.. Në mezokohë...

KUSHTRIMI: Jetojmë kur duhet të vdesim. Vdesim kur duhet të jetojmë... Të padenjë për jetë, Të padenjë për vdekje...

(Heshtje)

KUSHTRIMI: Çka ke bërë ti?

KLOUNI: Mbase kam folur diku... Nuk e di ku...

KUSHTRIMI: Dhe?

KLOUNI: Nuk e di... Më pritën një natë para banesës dhe më qëlluan “Në emër të popullit”.

KUSHTRIMI: “Në emër të popullit”, thua a?

KLOUNI: Po. E ty?

KUSHTRIMI: Edhe mua

KLOUNI: A ishte i pafajshëm?

KUSHTRIMI: Nuk e di... Ndoshta kam bërë ndonjë faj... Me siguri kam folur diçka diku... Ty a ta thanë çka ke ba?

KUSHTRIMI: Jo as mua...

KLOUNI: Dhe të vranë a?

KUSHTRIMI: Shpirtërisht... Trupin e vrava vet.

KLOUNI: Bëre vetëvrasje?

KUSHTRIMI: Ashtu thuhet vetëvrasje ...

KLOUNI: Vetëvrasja nuk është gjithmonë zgjidhje...

KUSHTRIMI: Por kur nuk ngel zgjidhje tjetër, ajo mund të bëhet armë hakmarrëse me të cilën mund të sfidohet ndërgjegjia e pshurrtë e atyre horrave... Me vetëvrasje mund t'ua vrasësh gjumin atyre që ta kanë lënduar shpirtin, mund të ngjallësh ankthe në mendjet e tyre hudume...

(errësirë)

(Pranë tyre duket i paftuari si korb dhe ulet mbi trupin e Klounit. Klouni trembet nga ai dhe bën të ikë, por kur sheh si i Paftuari nxjerr nga xhepi një petaçe rakie dhe pi, ndalet)

I PAFTUARI: Hë e fortë kjo rakia juaj... E do një fyt?

KLOUNI: Jo unë nuk pi raki .

I PAFTUARI: A do diçka tjetër... Ndoshta një birrë të ftohtë?

KLOUNI: Ani...

I PAFTUARI: *(bërtet)* Një birrë për budallën!

(Eva si kamarijere kafeneje ia sjell Klounit një birrë. Klouni e pi. Ndërkohë i kujtohet diçka dhe ia plas gazit dhe shkuma e birrës i derdhet nga goja)

I PAFTUARI: Hë çka u ba budallë?

KLOUNI: (*Derisa e pi birrën*)... Dhe papagalli i bërtet stjuardesës;

- Hej ti kurvë, ma sill një birrë dhe stjuardesa ia sjell birrën.... A ka mundësi edhe mua një birrë?, e lut butësisht Majmuni.

-Nuk u shërbejmë birra majmunëve, ia kthen stjuardesa...

“Hej ti kurvë, ma sill edhe një birrë, i bërtet papagalli stjuardesës dhe stjuardesa ia sjell sërish birrën.

Ndoshta pa i thanë kurvë, nuk ta sjell birrën, mendoi majmuni dhe i bërtiti edhe ai stjuardesës: - Hej ti kurvë, ma sill një birrë.

Atëherë stjuardesa e hapi derën e aeroplanit, e kapi majmunin edhe papagallin dhe e gjuajti nga aeroplani. - E çuditshme , foli majmuni, derisa po binin poshtë, ti dy herë i the kurvë e ajo të solli dy birra kur unë i thashë veç një herë kurvë, ajo na hodhi të dyve nga aeroplani.- A ke ti krahë?- e pyeti papagalli majmunin? - Jo nuk kam,- u përgjigj majmuni... Atëherë pse hajshe mut e flisje, pra?

(*I paftuari qesh me zë, duartroket...*)

I PAFTUARI: Cili ishte ti në këtë tregim?

KLOUNI: Unë? Hë hë.. Natyrisht papagalli.(*Kushtrimi lëviz*) Ja ky majmuni po zgjohet...

(*I paftuari largohet nga trupi i tij*)

SKENA 3

DIJETARI II: Po më pëlqen shumë tipi, pasha babën... Shumë po më pëlqen shumë...

KLOUNI: Kujdes se është alergjik në pедера...

DIJETARI II: Koka car be njeri...

DIJETARI IV: Për çata e do populli

KUSHTRIMI: (*i trimëruar*) Çka po m'i prek bothtë...

DIJETARI II: Më fal. Mendova se je ai...

KUSHTRIMI: Edhe t'u qu haleti a?

DIJETARI II: Pak po...

KUSHTRIMI: (*më i trimëruar*) A e di se ta këputi?...

DIJETARI II: Okej shoki më fal... Ishte pa qëllim... Unë jam shkrimtar dhe kjo që bana nuk është niveli im... Kam dëshirë të jem mik me ju, nëse më lejoni. Nëse më lejoni, do t'ua kisha dhënë veprën time të fundit me përkushtim.

KUSHTRIMI: Unë me veprat e tua e fshi bythën në nevojtoje kur t'më ndalet uji...

DIJETARI IV: Çfarë fjalori .Tmerr... Ju po e prishni gjuhën tonë të bukur shqipe.

DIJETARI II: Këtu është vend publik dhe nuk ka kuptim të bisedojmë kështu...

KUSHTRIMI: E si u dashka të bisedoj me ty, ë?

DIJETARI: Paj ne jemi së bashku në një skenë dhe..

KUSHTRIMI: Nuk jemi më. Hajde zbrit nga skena.

DIJETARI II: Si?

KUSHTRIMI: Bajë tash!

DIJETARI II: Okej shokë... Shihem një ditë tjetër... Tung...

I PAFTUARI: Tung peder!

(I paftuari duartroket. Kushtrimi i kënaqur që më në fund ka bërë një gjest trimërie i ngazëllyer kërcen nëpër skenë. E përqafton Klounin.)

I PAFTUARI: Si isha?

KLOUNI: *(pak xheloz)* Mirë mirë

(Dijetari II ndërkohë ka zbritur nga skena, kthehet sërish)

DIJETARI II: Shiko ti ... Unë duroj, duroj ama veç kur të më pëlçet filmi...

(Kushtrimi sërish tkurret. Nuk ka fuqi të vazhdojë më tej konfliktin. Në vendin e tij thjesht mbinë Baci i Madh i cili e qëllon me shuplakë Dijetarin II)

BACI I MADH: Hajt ta shoh si të pëlçet filmi...

DIJETARI: Unë nuk lejoj!

BACI I MADH: Çka nuk lejon ti a?

DIJETARI II: Nuk e lejoj askënd të sillet me mua në këtë mënyrë!

BACI I MADH: E çfarë mënyre lejon ti ë? Kështu a? A e di se të shly nga regjistrat e të gjallëve ë? Ta rrasi thikën në bark, ja kështu *(e qëllon me thikë)* dhe të hedh në këtë gropë muti *(dhe e hedh vërtet në gropë)*

dhe të nxjerr sërish nga kjo gropë muti (*e nxjerr nga gropa*) të ngjall dhe të vras sërish. A e di?

DIJETARI II: Po po e di...

I PAFTUARI: : E çka do të bësh ti ë? Si do të mbrohesh ë?

DIJETARI II : Jo, jo.. S'kam fuqi të mbrohem.

I PAFTUARI: E, po të kishe fuqi, a do të mbroheshe, ë?

DIJETARI II: Jo, jo...

*(Baci i madh largohet nga skena. Dijetarët ngelin si të stepur në skenë.
Errësirë)*

SKENA 4

KUSHTRIMI: Çka po ndodhë me ne?

KLOUNI: Urdhëro?

KUSHTRIMI: Thash çka po ndodhë me ne?

KLOUNI: Ëhë...

KUSHTRIMI: Ndoshta jemi të sëmurë..

KLOUNI: Po, shumë të sëmurë...

KUSHTRIMI: Si në kohën e legjendave,

KLOUNI: Plagë që qelben...

KUSHTRIMI: Pa gjasa të shërohen ndonjëherë...

KLOUNI: Deri në goditjen përfundimtare

(heshtje)

MIKU VOKER: Unë mendoj se kjo çështje duhet trajtuar edhe nga aspekti politik. Në këto hapësira ka pasur shumë dhunë.

BACI I MADH (*si politikan ambicioz*) Po z. Voker. Sidomos gjatë shekullit të fundit, çdo lëvizje politike për lirinë e këtij vendi është shuar me gjak...

MIKU VOKER: Por çuditërisht dhuna politike ka vazhduar edhe pasi ju e fituat lirinë...

BACI I MADH: Ju duhet t'i keni parasysh rrethanat në të cilat kemi qenë të detyruar të veprojmë. Ne i kemi përcjellë të dyshimtit tanë me metoda primitive, ndërsa ju sot të dyshimtit tuaj mund t'i përcillen nga sateliti. Për t'i eliminuar dy fajtorë ne

shpesh kemi qenë të detyruar t'i likuidojmë dhjetë të dyshimtë, gjithnjë duke u bazuar në teorinë e gjasave që në dhjetë të dyshimtë, dy prej tyre doemos do të kenë qenë fajtor. Për t'i eliminuar dy armiq të popullit nuk është gjë e madhe të likuidosh tetë të pafajshëm... Edhe ashtu jeta e njeriut është kalimtare... Njeriu i gjorë vdes, qoftë i pushkatuar nga regjimi apo nga thika e ndonjë kriminel, nga ndonjë virus vdekjeprurës apo në shtrat nga pleqëria... Apo jo zoti Voker?

MIKU VOKER: Po, po keni të drejtë... Në asnjë variant njeriu nuk ka mundësi t'i ikë vdekjes.

BACI I MADH: Për ne më e rëndësishmja ka qenë të mos na vdesë atdheu.. Nuk dua të flas këtu, veç tjerash edhe për efektin që ato dënime kanë pasur në disiplinimin e masave të gjera popullore. Vrite pulën, që të frikësosh majmunin, thotë një proverb i vjetër kinez....

(heshtje)

SKENA 5

Në vendin ku ishte i Panjohuri tash është Baci i Madh)

BACI I MADH: Ngrihu tash. Hajde në shtëpi!

KUSHTRIMI: Jo, jo nuk vij... Dua ta gjej Evën...

BACI I MADH: Çka të duhet më ajo poçavër? A nuk ta shkërdhyn para hundëve epshorë e hamshorë, shfercerë e dilerë, vrasës e vetëvrasës, politikanë e gardianë, mashtrues e tradhtarë? Dhe pas të gjithave që ia bën asaj, ti ende thua se e do?!

KUSHTRIMI: Po, po e due, e due. Edhe nëse bëhet e dashura e gjithë njerëzimit, do ta dua sërish...

BACI I MADH: Mut!

KUSHTRIMI: Pse përzihesh në jetën time!? Pse s'më le të qetë. Çka po mendon se je ti? Zot a?

BACI I MADH: Jam vëllau yt, o mut... Shihe si je ba... Po më vjen marre që të kam vëlla. *(e ngre me zor)* Eja në shtëpi!

KUSHTRIMI: Nuk du me ardhë n'shpi. Nuk due. Hiqmu sysh. *(me bër-timë)* Hiqmu syyysh!!! *(në prapaskenë)* Evaaa! Evaaaaa!!!!

SKENA 6

DIJETARI I: Sa herë mendoj për atë që mund të sjell e nesërmja, ndiej një shtrëngim në zemër...

DIJETARI III: E ardhmja asnjëherë nuk vjen ashtu siç e pret.

DIJETARI II: Ndërsa mua më tepër më mundon e kaluara... Kurrë nuk arrij saktësisht të kuptoj çka ka ndodhë me ne në të kaluarën. Fantazma kujtimesh të errëta ma gërryejnë shpirtin.

DIJETARI I: E kaluara është ferri nga i cili nuk arrij të nxirrem kurrë...

DIJETARI II: Edhe e kaluara, edhe e ardhmja janë fantazma të mendjeve të sëmurë. Mendja e shëndoshë e njeh vetëm të sotmen. Konkrete është vetëm e sotmja. Sot dhe këtu...

DIJETARI III: Osho...

I PAFTUARI: Është e kundërta profesor i nderuar. Vetëm e sotmja nuk ekziston? Vetëm ajo është e tepërt në këtë botë...

DIJETARI III: Nëse nuk paska të sotme, atëherë nuk qenkemi as ne. Nuk qenka më as kjo që po flasim ...

I PAFTUARI: Keni të drejtë... Fjalët që folët pak më parë, nuk janë më... Urdhëroni e gjeni nëse mundeni...

DIJETARI III: Si mund t'i gjej fjalët? Ku?... Ato nuk janë sende të humbura që t'i gjej....

I PAFTUARI: Gjurmo në kujtesën tënde, ndoshta i ke aty. Vetëm shkapurit pak brenda dhe ndoshta i gjen...

DIJETARI III: Mund t'i kujtoj vetëm disa fjalë, por jo të gjitha, së paku, jo sipas atij rendi që i fola pak më parë...

DIJETARI II: Unë mendoj se prandaj ekziston letërsia, që fjalëve të harruara t'u jepet kuptimësi e re. Aty ku harresa bën kërdi, fillon magjia krijuese. Letërsia nuk është asgjë tjetër pos...

(Dijetarin II e kaplon një sulm epileptik. Merr nga tavolina një kënaqe të Coca -Colës shtrëngon fuqishëm me duar. Lëngu nga kënaqja e ndrydhur shpërthen jashtë bashkë me shkumën që lëshon nga goja dhe i lag Dijetarët pranë tij.)

I PAFTUARI: Ma sillni këtu atë kanoçe të ndrydhur (Njëri nga dijetarët ia nxjerr kanoçen e ndrydhur nga dora Dijetarit II dhe ia jep të Paftuarit. Ai ndërkohë e ka marrë nga kontejneri i bërllokut edhe një kanoçe tjetër të ndrydhur) .Të shohim ku qëndron dallimi mes kësaj kanoçeje të ndrydhur dhe kësaj tjetre që e nxora nga kontejneri i hedhurinave. Si kjo që e nxora nga kontejneri ka me mijëra, me miliona. Një shtrëngim i ngjashëm i trajton si të pavlera dhe i hedh në kontejnerin e hedhurinave. Por çka mund të gjejmë në këtë tjetrën? Sikur të njihnim më mirë gjuhën e gjurmëve që lënë në sendet rreth nesh në këtë kanoçe, si në një libër, të stampuara do të gjenim të shënuara të gjitha ato që ndodhën në shpirtin e trazuar të zotëriut në çastin kur diçka e fuqishme e pashmangshme, erdhi nga e ardhmja e panjohur, kaloi nëpër frymëmarrjen e tij, pastaj u vizatua si shtrëngim dhëmbësh duke shpërthyer si shkumë nga goja e tij, për t' u shkarkuar tërësisht si shtrëngim i fuqishëm në këtë kënaqe të pavlerë ku la gjurmët e pranisë së mëhershme dhe u tret kushedi ku në të kaluarën. *(Heshtje e gjatë)*. Prandaj nga ajo që thamë më herët dhe nga ajo që e patë, mund të konstatohet se ekziston vetëm e kaluara dhe e ardhmja, ndërsa e sot-

mja nuk ekziston fare. Ja do ta konstatojmë këtë praktikisht (*Dëgjo-het një frymëmarrje e zëshme*) Dëgjojeni me kujdes këtë frymëmarrje. Dëgjojeni me vëmendje. A nuk ju duket se marrim frymë në të ardh-men dhe e lëshojmë atë në të kaluarën...

DIJETARËT (*Marrin frymë dhe e lëshojnë frymën përnjëherësh*) Po, po e saktë...

I PAFTUARI: (*Pasi vëren se njëri nga Dijetarët është pak astmatik, bën me gisht kah ai*) A mund të vini këtu? (*Dijetari III Astmatik i afrohet të Paftuarit*) Merrni frymë thellë ju lutem! (*Ai merr frymë*) Mbajeni frymën... Më gjatë, më gjatë, mos e lëshoni pa ju dhënë unë shenjë... Edhe më, edhe më (*Dijetarin Astmatik e kaplon sulmi i astmës dhe vdes*) Ja pra! Pak çaste më parë ky zotëri ishte njëri nga dijetarët tanë të respektuar, (*ndërkohë punëtorët e skenës e qesin të vdekurin në karrocë dhe e largojnë nga skena*), por pas pak kohe, posa në mushkëritë e tij patologu ynë të konstatojë mungesë ajri, ai edhe zyrtarisht do të jetë një i vdekur si çdo i vdekur tjetër...

(*Të gjithë ngelin pa frymë nga tmerri dhe ngazëllimi. Në shenjë të Paftuarit ata e lëshojnë frymën të çliruar. I Paftuari i përkulet me pietet të pranishmëve.*

Duartrokitje)

SKENA 7

(Kushtrimin e kaplojnë dhembje të çuditshme në stomak. Duket sikur diçka i lëviz brenda barkut)

BACI I MADH: Çka po të lëvizë ashtu në bark... ë?

KUSHTRIMI: Asgjë!

BACI I MADH: Si asgjë? Çka ke aty ë?

KUSHTRIMI: Asgjë zorrë..

BACI I MADH: E në zorrë... Çka ke në zorrë ë? ...

KUSHTRIMI: Fekalje ..

BACI I MADH: E çka po të lëviz ashtu nëpër zorrë?...

KUSHTRIMI: Nuk e di...

BACI I MADH: Tash e shohim !

(E marrin Kushtimin dhe e shtrijnë në tavolinë. Baci i Madh vesh një mantel të gjelbër kirurgësh dhe me brisk kirurgësh ia hap zgorin Kushtrimit)

BACI I MADH: Kush janë këta që i fsheh në bark?

KUSHTRIMI: Nuk e di! Nuk i njoh!

BACI I MADH: I mban brenda dhe nuk i njeh...?!

KUSHTRIMI: Nuk i njoh..

BACI I MADH: A bisedon me ta?

KUSHTRIMI: Jo..

BACI I MADH: E këta me ty?

KUSHTRIMI: Nuk e kuptoj gjuhën e tyre...

SKENA 8

(Nga zgori i Kushtrimit dalin ordi demonësh dhe lëshohen në gropën e skenës prej nga pastaj dalin me koshiqe të mbushura plot me letra dhe libra, të cilat i derdhin në një kontejner bërlloku në prapaskenë. Mbi kontejnerin e madh të bërllokut është vendosur një si platformë, mbi të cilën e sjellin në kryq një marionetë që i ngjan Jezu Krishtit, trupin e të cilit e fusin në një si hell dhe e qesin mbi kontejner, ku digjen letra dhe libra... Ata vazhdojnë të zbresin në gropën e skenës prej nga tash dalin me ndërtesa në shpinë, në krih e në duar. I hapin ndërtesat siç hapen konservat dhe trupa njerëzish (kukulla) bien nga ndërtesat në zjarrin e madh që ngrihet nga kontejneri... Në fund i qesin edhe ndërtesat në kontejner. Ndërkohë flakët kaplojnë gjithçka në paraskenë, i Paftuari përfundon një ligjëratë tematike)

I PAFTUARI:... Pra, shpirti i padukshëm i njeriut ka aftësi shtrirjeje në 17 milionë kilometra gjerësi dhe gjatësi, si atomi, i cili, kur prek tokën, rritet gjerë në 17 milionë kilometra gjerësi dhe lartësi, sikurse mendimi i cili brenda një sekonde e kalon gjithë rruzullin tokësor dhe mund të kthehet në të njëjtin vend, prej ku është nisur një sekondë më herët. Dhe kjo nuk është asgjë tjetër pos një energji kozmike, e cila bën rrugë të rrufeshme përmes qenies suaj nga e ardhmja deri në të kaluarën, duke lënë gjurmë të vdekura në të sotmen. E sotmja nuk është asgjë tjetër pos një deponi e madhe gjurmësh që mund të na shërbejnë si dëshmi se diçka nga e ardhmja ka tretur në të kaluarën, duke lënë

gjurmët e veta në sendet dhe gjërat e tjera të vdekura që me kohë zhduken edhe si gjurmë... Ju faleminderit për vëmendjen...

(Duartrokitje në sallë)

SKENA 9

(Në mes të kontejnerëve që tymojnë del Eva lakuriqe me gjeth të djegur në vendin e turpshëm. Nga prapavija vjen Adami po ashtu me një gjeth të djegur në vendin e turpshëm. Në paraskenë takon Evën. Shikohen gjatë në sy sikur nuk i besojnë syve se më në fund e kanë gjetur njëri-tjetrin.)

ADAMI: Po, po je ti... Të njoh... Dhembja ka sytë e tu, lumturia gjithashtu. Të gjeta më në fund. *(Përqafohen. Shikohen sërish. Sikur ende nuk u besojnë syve.)* Nëse sërish të humb, do të humb dëshirën për të menduar, do ta humb dëshirën për të marrë frymë... Nëse sërish të humb do të zbuloj edhe njëqind mijë djaj brenda vetes e ata sërish do të shpërthejnë përjashta dhe atë pak imazh parajse të ndrydhur në kujtesë sërish do ta kthejnë në ferr...

EVA: Nuk duhet të më lije vetëm.

ADAMI: Po. Nuk duhet të largohesha... Ishte gabim, gabim i madh... *(heshtje)* Por ja tash jam këtu dhe... Tash jemi sërish bashkë...

EVA: Nuk do të më lësh kurrë më vetëm?

ADAMI: Oh, jo kurrë më, nuk do të le vetëm...

EVA: Ma jep fjalën... Betohu!

ADAMI: Në çka do të betohem!

EVA: Thuaj: Betohem në dashuri, paqe dhe mirësi se kurrë më nuk do të le vetëm!

ADAMI: Betohem në dashuri, paqe dhe mirësi se kurrë më nuk do të le vetëm!

EVA: Shumë mirë. Kjo më mjafton. Tani jam e lumtur.

(Kthehet kah kontejnerët që ende nxjerrin flakë.)

ADAMI: Të mjafton kaq të jesh e lumtur?! Në këtë ferr?

EVA: Unë besoj në dashuri... Dashuria mund ta kthejë ferrin në parajsë!

ADAMI: Ti vërtet beson se... ?

EVA: Po. Pse ti nuk beson a?

ADAMI: Unë po, natyrisht se besoj....

EVA: Nuk beson sa duhet...

KLOUNI *(nga një kontejner që ende nxjerrë flakë. Në dorë ka një libër gjysmë të djegur. E hap dhe lexon me një intonacion recitativ)* Nëse beson në dashuri, bëhesh me krah e, nëse bëhesh me krah, mund të fluturosh... Pra: Beso në dashuri dhe fluturo...

Ha, ha, ha... Sa e lehtë.. Unë besoj dhe fluturoj....

(Dhe Klouni sikur bëhet me krah dhe fluturimthi del nga kontejneri, por pas pak çastesh e humb fuqinë e fluturimit dhe në gjendje të dëshpëruar lëshohet pranë Adamit dhe Eves, të cilët e shikojnë si të stepur. Në shpinën e Klounit shihen një palë krahë të djegur engjëlli që ende lëshojnë tym nga djegia e mëhershme, ndërsa në duar mban një libër gjysmë të djegur.)

KLOUNI: E humba besimin prandaj rashë poshtë... Fluturimi është i pamundshëm, sepse në çast më shkoi mendja te ligji mbi gravitetin dhe kaq mjaftoi që arsyeja të ma errësojë mendjen dhe logjika ma mbyti ëndrrën. Dhe sërish rashë poshtë, për të satën herë... (*qan*) E humba besimin... Kurrë më nuk do të fluturoj. Kurrë më!

(Eva i afrohet Klounit dhe mundohet ta ngushëllojë. Ai qan në gjoksin e saj. Adami i afrohet dhe ia merr nga dora librin gjysmë të djegur dhe lexon në dritën e flakës që del nga kontejneri)

ADAMI: ...” Nëse një njeri i mirë e humb besimin në dashuri, atë do ta përshkojë një lëngatë pikëllimi. Në vrasjen e vetveten do ta kërkojë shpëtimin... Nëse një njeri i keq e humb besimin në dashuri, atë do ta përshkojë lëngatë e urrejtjes... Në vrasjen e të tjerëve do ta kërkojë shpëtimin... “ Nëse një njeri i...” Ku e more këtë libër?

KLOUNI: *(Tregon me dorë kontejnerët e përflakur)* Aty po digjej kur u futa brenda ta marr...

(Adami i afrohet njërit nga kontejnerët që lëshojnë flakë dhe e fut dorën të marrë edhe një libër tjetër nga grumbulli që ende digjet, por kontejneri, si i tërhequr nga një dorë e padukshme, tërhiqet prapa në prapaskenë. I afrohet kontejnerit tjetër, por edhe ai tretet në prapaskenë. Adami i dëshpëruar shikon qiellin, i cili përshkohet nga një dritë e purpurt.

Nga lart, përnjëherë nisin e derdhen mollë të shumta, me të cilat mbushet skena. Eva shtrihet mes mollëve. Klouni e merr një mollë dhe nis dhe e ha me oreks...)

ADAMI: Mos! Mos e kafsho!

KLOUNI: Pse?

ADAMI: Është e ndaluar!

KLOUNI: Ha... Është hequr ndalesa.

ADAMI: Kush të tha se është hequr ndalesa?

KLOUNI: Një engjëll plak nga një shfaqje e moçme, një kushëri i imi i largët, më vizitoi në ëndërr dhe më tha se është hequr ndalesa. Hani mollë sa të doni dhe hani sa janë të shëndosha, më tha, se më vonë kalben dhe nuk hahen. Në Eden çdo vit me miliona mollë rriten e piquen dhe bien në tokë dhe s'ka kush i ha. Bien me miliona të shëndosha dhe kalben... Një plehërishtë e pafund që ta zë frymën... Merre një!

ADAMI: Jo, jo nuk dua! Nuk më hahen...

(Klouni vazhdon të hajë me oreks. Të njëjtën gjë vazhdon ta bëjë edhe Eva. Adami i uritur më në fund përkulet dhe e merr një nga grumbulli. Bën ta kafshojë, por ndalet... E gjuan mollën kah thellësia e errët e skenës. E merr tjetrën, bën ta kafshojë, por hamendet dhe edhe atë e gjuan... Në këtë mënyrë vazhdon deri sa i gjuan të gjitha mollët deri te e fundit. E shikon me ëndje mollën e fundit. Dëshira për ta kafshuar e përshkon aq shumë, sa qan nga sikleti. Eva i afrohet. Adami e kafshon mollën. Eva i mbështillet rreth trupit. E ledhaton dhe e puth. Nga qielli i skenës bien dy palë krah engjëjsh. Klouni i merr dhe njërën palë ia vesh Evës, ndërsa krahët e tjerë ia vesh Adamit.

EVA: E ti?

KLOUNI: Mua më është rënduar shumë trupi dhe nuk e përballoj gjatë fluturimin... Nuk dua që sërish të bie poshtë!

EVA: Por këtu nuk ka dashuri.... Si do të jetosh pa dashuri?

KLOUNI: Por ka pikëllim... Unë jam mësuar me pikëllimin... *(Përshëndet dikë në hapësirë)* Mirëdita pikëllim... E ju vazhdoni lart.... Këta krah zbritën për ju... Duhet t'i vishni dhe të niseni...

EVA: Dua të vish edhe ti...

KLOUNI: Mos u brengosni për mua. Jam mësuar tashmë këtu poshtë. Unë këtu e kam vendin... Është vonë të provoj sërish... (*Largohet. Këndon dhe qan duke u larguar*)

Sikur të kisha më shumë fuqi
Do të fluturoja lart me ty...
Dashuri ah dashuri!

(*Duke kënduar humbet në errësirën e skenës*).

EVA: Shkoi. U tret...

ADAMI: Si gjethi i vjeshtës! Oh...

(*Ofshamë. Pastaj qetësi*)

EVA: A më do?

ADAMI: (*i hutuar*) E? Po, po... Natyrisht se të dua...

EVA: A do të më duash edhe nesër?

ADAMI: Po, edhe nesër...

EVA: Edhe pasnesër?

ADAMI: Edhe pasnesër...

EVA: Përgjithmonë?

ADAMI: Përgjithmonë!

EVA: Atëherë s'kemi çka presim më. Nisemi!

ADAMI: (*i hutuar*) Të nisemi?! Ku?

EVA: Atje lart...

ADAMI: Aha, po, po... (*shikon qiellin*) Gjithë ato re të zeza...

EVA: Retë e zeza nuk janë qielli... A je gati?

ADAMI: *(me vaj në fyt)* Po, po gati jam... Si the?

EVA: Retë e zeza nuk janë qielli...

ADAMI: Ti e the këtë?

EVA: Unë?! Po.. Jo... Nuk e di...

(Mekanizmi skenik i tërheq lartë Adamin (Kushtrimin) e pastaj edhe Evën... Sillen një kohë së bashku në fluturim nga njëri skaj i skenës në tjetrin. Si në cirk. Duket sikur fluturojnë. Qeshin. Sërish janë të lumtur. Si dikur... Ngjiten lart e më lart deri sa humbin tërësisht në qiellin e skenës)

EPILOGU

EKSPERTI OPTIMIST: Në trurin e tij ka gjëra të çmueshme...

MIKU VOKER: Vetëm çështja është si të depërtohet më thellë aty...

EKSPERTI OPTIMIST: Unë shpresoj se një ditë do t'i kuptojmë të gjitha...

MIKU VOKER: Shpreson?

EKSPERTI OPTIMIST: Po, po shpresoj... Jam i bindur se do të kemi sukses...

MIKU VOKER: Keni mbajtur shënime?

EKSPERTI OPTIMIST: Jo..

MIKU VOKER: Është dashur që tërë kohën të mbani shënime i dashur... Gabim i madh.... Është e çuditshme si ju shqiptarët nuk mbani shënime për asgjë... Me çka do të dëshmoni nesër se keni qenë këtu dhe se këtu në kohën tuaj kanë ndodhur gjëra të çuditshme? Çka nëse pas 1000 vjetësh vijnë këtu njerëz të tjerë dhe nuk gjejnë asnjë gjurmë të ekzistencës suaj në këto hapësira? Më çka do të dëshmoni se ishit këtu?

EKSPERTI OPTIMIST: Keni të drejtë! Prej sot do të mbajmë shënime.

(Fund)

Prishtinë janar-prill 2005

SHËNIME PËR AUTORIN

Ka lindur më 1953 në Shtimje. Gjimnazin e ka mbaruar në Ferizaj ndrysa degën e Aktrimit në Prishtinë. Studimet e Teatrollogjisë dhe Letërsisë Komperative i mbaroi në Universitetin e Sarajevës ku paralelisht mbaroi edhe studimet e Regjisë së Përgjithshme.

Si dramaturg shkroi 13 drama dhe disa skenare për film, ndërsa si regjisor i inskenoi 37 shfaqje teatrore. Është themelues dhe kryeredaktor i revistës për dramë dhe teatër “Theatri” dhe autor i mbi 100 shkrimeve, studimeve e eseve nga lëmi i dramaturgjisë, kritikës dhe fenomenologjisë së artit teatror, aktrimit dhe regjiturës, historisë së filmit botëror dhe shqiptar, si dhe shkrimeve tjera nga problematika politike dhe socio-kulturore. Së fundi botoi librin voluminoz me shkrime antologjike “Teatrollogji, dramaturgji, regji dhe aktrim”

Është profesor ordinar i Regjisë teatrore në Fakultetin e Arteve në Prishtinë.

PËRMBAJTJA

Personazhet	3
Prologu.....	5
Akti i parë.....	7
Skena 1	7
Skena 2	11
Skena 3	12
Skena 4.....	14
Skena 5	17
Skena 6.....	23
Skena 7	25
Skena 8.....	27
Skena 9	31
Skena 10	38
Akti i dytë	42
Skena 1	42
Skena 2	45
Skena 3	50
Skena 4.....	53
Skena 5	55
Skena 6	56
Skena 7	59
Skena 8.....	60
Skena 9	62
Epilogu.....	68
Shënime për autorin.....	69

ISBN 978-9951-641-39-5

9 789951 641395 >